מח: אלו טרפות פרק שלישי חולין

שדרה לקמיה דרבי יצחק נפחא. לא מפני שקבל לקושיתם כדפירש בקונטרס לעיל שינו דלא גריסה אלא לר"ש אלא משום דדלמא אי הוה ריאה קמן הוה מינקבה ואע"פ שרבי אמי הקשה לעיל קושיא זו לעולא ממתניתין דהריאה שניקבה או שחסרה קיבל תירוצו של עולא ויש ספרים דגרסי לעיל אימיביה רבי אחא לעולא: **דלמא** אי הוה ריאה קמן הוה מנקבה. לא משום דדרך הוושט מינקיב ואתאי דא"כ אמאי מכשר בסמוך בחתיכה דכבדא אלא בעי למימר דרך הסמפונות יצא ונכנס בריאה מבחוץ: **אי** קופא גניז אי קופא לבר. אין לפרש כשהמחט מקלקלה חוץ לכבד ומקלקלה בתוכו אבל כולו בתוך הכבד כשרה בכל ענין דסמפונא נקיט ואתא דא"כ מאי פריך ממחט שנמצא בעובי בית הכוסות דעל כרחך התם כשהוא בתוך בית הכוסות אייתי דאי בחלא הגוף היכי קאמר מגד אחד אלא ניקבה אלא עור אחד כשרה הא ודאי דרך הוושט אינקיב ואתא אלא אי קופא לגיו לגד סמפון של כבד קאמר ואפילו כולה בתוך הכבד ונראה דדוקא גבי כבד יש חילוק בין קופא לגיו לקופא לבר אבל בריאה כשרה בכל ענין דקרובה לקנה וסמפונא דריאה יש לה ריוח וחלל גדול וכן אם נמצאת בתוך הקורקבן כשר שדרך הוושט בא מחט עם המאכל שהקורקבן מלוי בוושט אבל

לקמיה [א] דר' אמי [ב]וטרפה אמרי ליה והא רבנן מכשרי אמר להן הן הכשירו שיודעים מאיזה טעם הכשירו אנן מאיזה טעם נכשיר דלמא אי הוה ריאה קמן מינקבה טעמא דליתא הא איתא ולא מינקבה כשרה והאמר רב נחמן האי סמפונא דריאה דאינקיב טרפה [ג]ההוא לחבירו אתמר והאמר רב נחמן [ד]האי הדורא דכנתא דאינקיב להדי חבריה מגין עליה אמר רב אשי טרפות קא מדמי להדדי [ה]אין אומרין בטרפות זו דומה לזו [ו]שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיה ההיא מחטא דאישתכח בסמפונא רבה דריאה אתיוה לקמיה דרבנן טרופאי לא אמרו בה לא איסור ולא היתר לא אמרי בה כשמעתייהו איסור נמי לא אמרי בה [ז]כיון דבסמפונא רבה אישתכח אימא סמפונא נקט ואתאי ההיא מחטא דאישתכח בחתיכה דכבדא סבר מר בריה דרב יוסף למיטרפה אמר ליה רב אשי אילו אשתכח בבשרא כה"ג הוה טריף מר אלא אמר רב אשי [ח]חזינא אי קופא [ט] לבר נקוביי נקיב ואתאי אי קופא לגיו [י]סמפונא נקט ואתאי [יא]וה"מ באלימתא אבל קטינתא לא שנא קופא לגיו לא שנא קופא לבר נקוביי נקיב ואתאי ומאי שנא [יב]ממחט שנמצאת בעובי

היה דהא כי הדר אהדורה קמיה טרפה מהאי טעמא: **והא רבנן.** דלעיל מכשרי רבי יוחנן ורבי אלעזר ור' חנינא: **שיודעין מאיזה טעם הכשירו.** שהרי נתא כל הריאה לפניהם ולאוה שלמה הלכך על כרחין דרך הקנה נכנסה: **דלמא.** הוה נקובה שריר הנכנסין דרך הוושט נכנסין ואי בוושט נכנס ודאי נקיבה: **הא איתא.** לריאה ולא ניקבה: **כשרה.** ומשום טעמא דבסמפונא נקט ועל בא הרי לא בסמפונות נמצאת ועל כרחך ניקבה הסמפון ויצאה לבשר הריאה ואמר רב נחמן האי סמפונא דאינקיב טרפה: **לחבירו אתמר.** אבל פיגול כשמתפגל מחבירו ניקב אבל דופן של חבירו דדופן חבירו קשה הוא דייל"ש בלע"ז עומד [ג]כנגדו ואינו סותם הנקב ולא מגין עליה אבל ניקב לאחר פיגולו כרחוק בשר הריאה שהוא רך נכנס לנקב ומגין עליו והא לא אמרינן דאינקיב לחבריה דאחזוקי ריעותא לא מחזקינן אי לא איתחזוק כגון היכא דליתא לריאה קמן דע"כ חזקה היא זו שריר הנבלעין אין נבלעין אלא דרך הוושט ומשם לא יצאה בתוך הריאה בלא נקיבת דקין וריאה: **כגחא.** אגטרי"ל בלע"ז אבל טהור: **הדורא דכנתא.** דקין הסוכבין אותו סביב כענבולה: **דאינקיב לחבריה.** שניקב כאותו לד שניו לחברו אבל ניקב מילין שבכולן: **שהרי חותכה מכאן ומתה וחותכה מכאן וחיה.** נמתך בשר דגלים למעלה מצומת הגידין ולא נשבר העצם לחתכה במקום צומת הגידין אע"פ שנמוך מכאן טרפה דלאמרינן לקמן [עו.] וכן שניטל צומת הגידין כפ' בהמה המקשה (לקמן דף עו.) ואע"פ אלא נחתך העצם: **רבנן ערופאי.** הגך רבנן דלעיל רבי אמי ורבי יוחנן ורבי שמעון דטרפי למחט שנמצאת בריאה: **כשמעייהו.** דמחזקי ריעותא מספיקא דחיישינן שמא דרך הוושט נכנסה תחלה וניקבה כרס או דקין ויצאה: **כיון דבסמפונא רבה אישתכח.** מי מכוונה לאותו סמפון אם דרך וושט נכנסה הלכך דברים ניכרים על כרחנו דבסמפונא נקט ועל דרך הקנה ובא לסמפונות[ט] הריאה: **הוה טריף מר.** בחמיה. כלומר יכי נקובת הכבד טרפה הוא: **אי קופא לגיו.** אם ראשה שהיא נקובה בו נחבא בתוך הכבד וחודה שקורין פונט"ה יוצא לחוץ חלל הבהמה ודאי סמפונא נקט ואח"כ ניקב מודה את הסמפון ויצא לבבד וממנו לחוץ ואי קופא לבר לחלל הבהמה ויפה לתוך הכבד ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה וניקבה הדקין ויצאה ונכנס פיה לבבד: **באלימתא.** מחט עבה שאינה יכולה לנקב דרך קופא שלה אבל בקטינתא כגון מחטין שלנו שמנקבין בשר אפילו דרך קופא שלהן:

עוני

דגלדאי. לצענין: **כנדי כנדי.** לממין גדולים [יג]ככדים בריאה: **עיני.** לממיס גדולים מכנדי וכבר הוקשו כסלע ואלו הן אותן המצוין בבהמות שלנו בריאה ואין מראיהן דומה לריאה אלא דומין במראה מוגלא ולאו היינו אטום בריאה [מז:] דאטום אין שם לחמ ואינו משתנה מן הריאה אלא שאין עולה בנפיחה: **מחט שנמצאת בריאה.** ואין הריאה נקובה מבחוץ ואין הכוח יוצא ממנה: **חסרון מבפנים.** שהכרזל אוכל הבשר סביבותיו כשאוהב שם ומתחברו: ה"ג **לא דכולי עלמא לא שמיה חסרון.** דהא הכי אוקימנא לעיל [שם] דאכשרי ריאה שנשפכה בקיפון ועוד אי גרסי' דכ"ע שמיה חסרון אי נמי סמפונא נקט ואתא כדמפרש מ"מ כיון שנמצא בבשר הריאה אי אפשר בלא חסרון כדאמרי': **סמפונא נקט ואתא.** דרך הקנה נכנס ובא בסמפונות ומן הסמפונות לבשר ומ"מ קרום המילון לא ניקב ואע"פ שאין דרך הקנה לבלוע אפ"ה הואיל דאיתא לריאה קמן ולא חזינן דאינקבא ע"כ סמפונא נקט ועל וריעותא דלא חזינן לא ממזקינן: **נקובי נקיב.** דרך הוושט בא ונכנס שאין דרך הקנה לבלוע ונקבה את הדקין ויצאה ונקבה את קרום הריאה ונכנס לתוכה: והלכתא כהנך רבנן דמכשרי דהא רבי יוחנן וריש לקיש הלכה כרבי יוחנן ועוד דקס ליה בשיטתייהו רבי אמי ורב אשי דאמרי לקמן אי קופא לגיו סמפונא נקט ואתא אלמא עבידא קנה שיכנס לתוכו ממחט ולא מחזקינן ליסורא הואיל ואין נקב ניכר בו ודוקא כי אתא כולה ריאה לקמן אבל נחתכה קודם שבא לפנינו מיישינן דלמא אי הוה ריאה קמן הוה נקובה והכי פסק רבי אמי לקמן בשמעתין: **בחיפוכא.** לאחר שנחתכה נמצאת בחלד החמיכות: **סבר לאכשורה.** דקסבר סמפונא נקט וחסרון מבפנים לא שמיה חסרון: **שדרה קמיה דרבי יצחק.** ולא משום הך קושיא דהא איכא לשנויי כדשנינן לעיל (מז:) לעולם מבחוץ ולרבי שמעון אינטריך אלא משום דנחתכה הריאה לא סמך אגמריה למימר סמפונא נקט ועל דדלמא אי הוה ריאה לקמן הואי נקובה ותדע דמשום הך ספיקא הדר

מסורת הש"ס

ג) [עיין פרוף ערך ענר מה שפי' כשם הלמוד גדולות], כ) [כמוהו לקמ.], ג) [לעיל מז:], ד) [לעיל מב. מז: ניטין סט.], ה) [חולין נה: מ. עז.] כ"ב קל: ע"ש היטב, ו) [עיין תוס' כ"ב קל: ד"ה שהרי], ז) [לקמן נ: ושם נמצון], ח) [ל"ל נמדים [כרש"י שבריר"ף הגירסא כמדים], ט) [לפמפין רש"ש].

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תר"ה לא וכו' נקיב ואתא אלא אי. נ"ב יש לתן חסרון הגיכר ועיין ברש"ש וכו"י פי' מא ובכ"מ פ"ו מה"ש הל"ח ושם תמלא מה שחסר פה ויפה"ש פי' מז מקרים לשון חתום' שלפנינו:

ליעוי רש"י

דיירי"ש [ריידי"ש]. קשה. נוקשה. אנטרי"ל [אינטרי"ל]. שומן פעיים. פונט"ה [פונטו"א]. חוד.

מוסף רש"י

היינו ניקבה. אלא אפשר לחסרה אלא יונקו הקרום [לעיל מז:]. אין אומרין בטרפות זו דומה לזו. ללמד זו מזו, כגון טרפות שכבר מן הריאה מדאמרינן (עי' לקמן קיא.) ומילוף בכבדא. שאין חיות האינרים שם [ושב"ם ב"ב קל:]. שהרי חותכה מכאן ומתה. חתוך שימנין לו גיד ויתרה ומתה. חתוך כל כתפיה וחיה [לקמן נה:]. אי קופא לבר. לו אחן המחט מומוז כלפי הכרס ותוזו נגון בכבד. לאמרינן רגולה היתה הבהמה ונכנס זה המחט ונקב את כני מעים וטרליפה [הפרדס עמ' קמה]. אי קופא לגיו. שאחן המחט מומוז כלפי הרחם וחוזי כלפי חוצ. לאמרינן דרך שימפון נכנסה בכבד ולא ניקבה כלום [שם].

שיטה מקובצת

א) הדר שדרה לקמיה דר' יצחק נפחא: **ב)** אמר רב אשי חזינן אי קופא לגאו סמפונא נקט ואתאי ואי קופא לבר נקובי נקיב ואתאי ה"מ באלימתא: **ג)** עומד בעצמו ואינו סותם הנקב ולא מגין עליה אבל ניקב לאחר פיגולו ברחוק בשר הריאה:

ד) נראה דל"ל דלאמר טעי על הריאה שקשין כמורים.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com